

DEPARTEMENT CULTUUR, JEUGD & MEDIA

Arenbergstraat 9
1000 BRUSSEL
www.ultimas.be

ACHTERGRONDINFORMATIE ULTIMA ROEREND EN IMMATERIEEL ERFGOED 2021 – DE BORGERHOUTSE REUZENSTOET

De Borgerhoutse reuzenstoet groeide de voorbije jaren uit van een folkloristische traditie tot een gemeenschapsvormend project in een grootstedelijke context waarin betrokkenheid, creativiteit en verbeelding centraal staan.

De reuzenstoet ging voor het eerst uit in 1712. Het was een optocht langs de straten en pleinen van Borgerhout met de vier Reuskens – Reus, Reuzin, Kinnebaba en Dolfijn – als hoofdrolspelers. Hendrik Conscience beschreef hen ruim 100 jaar later als ‘Kinderen van Lange Wapper’. Ze worden vergezeld door praalwagens en muzikanten en sinds het reuzenjaar in 2012, dat de 300e verjaardag van de stoet markeerde, ook door tal van nieuwe reuzen die gebouwd werden door Borgerhoutse verenigingen, organisaties, scholen en allerlei sympathisanten. Op 24 september 2022 viert de reuzenstoet haar 310e verjaardag.

De Borgerhoutse Reuzenstoet is vandaag een vitale erfgoedpraktijk die jaarlijks vele duizenden toeschouwers op de been brengt. Dit was lang niet altijd het geval. Snelle demografische en culturele evoluties die plaatsvonden vanaf ca. de jaren '70 tot 2000 hadden een grote, verbrokkelende impact op het gemeenschapsleven in Borgerhout. De jaarlijkse Reuzenstoet deelde als exponent van dat gemeenschapsleven in de klappen.

En toch herleeft de Borgerhoutse Reuzenstoet vandaag als nooit tevoren. Dat is onder meer te danken aan de brede en integrale aanpak van De Reuzen VZW waarbij erfgoed gecombineerd wordt met community building, educatie, participatie en uitgekende communicatie. Die specifieke aanpak, gecombineerd met de vitaliteit van het Borgerhoutse gemeenschapsleven, heeft de Reuzenstoet doen uitgroeien tot een voorbeeld van hoe een oorspronkelijke volkstraditie zichzelf kan heruitvinden binnen een grootstedelijke maatschappelijke context. De Reuzenstoet levert het bewijs dat immaterieel erfgoed een belangrijke hefboom kan zijn voor de betrokkenheid tussen generaties en gangmaker voor *community building* in een brede - maar ook gefragmenteerde - gemeenschap.

De Reuzen VZW staat bijvoorbeeld verenigingen en organisaties bij wanneer die hun identiteit willen verbeelden aan de hand van een reus. Dit project draagt de naam *Maak je eigen Reus*. Het afgelopen decennium werden verenigingen, scholen, buurtbewoners, liefhebbers en sympathisanten opgeroepen om hun eigen reus te maken en verbeelding te geven aan hun ‘gemeenschappelijke identiteit’ (met een reus als *avatar* voor een gemeenschap of collectiviteit). Meer dan 100 nieuwe reuzen zagen het levenslicht sinds de oproep uitging, allemaal met hun eigen

verhaal. Zo maakten bijvoorbeeld de Mexicaanse, Marokkaanse of Kaapverdise gemeenschappen een reus met daarin hun tradities uitgebeeld of verbeeldden lokale scholen hun waarden in een reus.

Een andere belangrijke pijler is het project *Vind Kapertein* waarbij alle Borgerhoutse kinderen uit het eerste leerjaar een volledige dag worden ondergedompeld in de magie van de reuzenwereld in het plaatselijke Te Boelaerpark. Zo vinden kinderen al op heel jonge leeftijd aansluiting bij een traditie die gedragen wordt door oudere generaties.

De reuzen hebben een stevige entourage met o.a. reuzendragers (pijnders), muzikanten, stoetbegeleiders, reuzenbouwers, reuzenvrienden, etc. In totaal zetten meer dan 100 vrijwilligers zich elk jaar in om de reuzen traditie levend te houden en een duizendtal vrijwilligers loopt mee in de stoet.

In 2021 kreeg de reuzenstoet bijzonder internationaal bezoek. De reuzepop Little Amal wandelde in totaal 8.000 kilometer doorheen Europa in het kader van een performancekunstproject. De 3,5 meter hoge pop, die een Syrisch meisje voorstelt, wandelde langs 60 steden uit solidariteit met (minderjarige) vluchtelingen. De reuzen vergezelden haar tijdens de etappe van haar tocht door Borgerhout en bracht een massa op de been zoals nooit voorheen.

De Reuzen VZW wil blijven groeien en nog meer mensen betrekken bij de projecten. Om de verhalen en de magie over te dragen, ontwikkelde ze in 2021 een luisterverhaal over de legende van de Reuskens. Verschillende Borgerhoutse artiesten zoals Pieter Embrechts Michaël Pas, Jaouad Alloul, Hind Eljadid en Herman Verbruggen werkten eraan mee. De legende is volledig gratis te beluisteren via www.reuskens.be.